

Aniversări

ION BOSTAN – personalitate de o valoare complexă

Zilele acestea inginerul, inventatorul, cercetătorul, academicianul, rectorul Universității Tehnice a Moldovei, **Ion Bostan**, a atins frumoasa vârstă a împlinirii – 65 de ani. Născut pe 31 iulie 1949 în s. Brânza, r. Vulcănești. Absolvent al tânărului, pe atunci, Institut Politehnic din Chișinău (1971) (care în anul curent trece hotarul unei jumătăți de secol de la fondare), specialitatea „Tehnologia Construcțiilor de Mașini”. Activează la IPC (azi UTM) din 1974, trecând toate treptele: asistent, lector superior, conferențiar. În plan administrativ, a ocupat posturile de șef catedră (1990-1995), rector (1992 – prezent). Doctor în tehnică (1977, Institutul Politehnic din Saratov, Rusia). Doctor habilitat în tehnică (1989, Universitatea Tehnică de Stat „N. Bauman”, Moscova). Autor al peste 1100 de lucrări științifice, inclusiv 17 monografii și manuale, 235 brevete de invenție. Deținător al aproximativ 100 de medalii de aur și argint, premii speciale la saloane internaționale de invenții și transfer tehnologic. Pentru merite deosebite în activitatea științifică și inovativă a fost decorat cu: Ordinul Republicii (1994); Ordinul „Steaua României” (2000); Ordinul „Courtoisie European” al UE (2003); Ordinul pentru Știință „Meritul European” (1999); Ordinele „Merite de l'Invention” în grad de Cavaler, Ofițer și Comandor (Bruxelles, 1997, 1998, 1999); Ordinul „Leonardo da Vinci” (Iași, 2008); Medalia de Aur a Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală – OMPI (Geneva, 1988), Medalia de Aur a Institutului UE pentru Promovarea proprietății intelectuale (Bruxelles, 2004). Laureat al Premiilor de Stat în domeniul Științei, Tehnicii și Producției (1977, 1998). Inventator Emerit al RM (1989). Inventator de Elită al României (1994). În 2005 a fost nominalizat „Inovatorul Anului”, iar în 2014 – „Omul de Știință al Anului” (concursul „10 pentru Moldova”, organizat de postul Publica TV). Este *Doctor Honoris Causa* al universităților: „Politehnica”, București; Tehnică „Gh. Asachi”, Iași; „Petrol-Gaze”, Ploiești; „Transilvania”, Brașov; „Ștefan cel Mare”, Suceava; Tehnică, Cluj-Napoca; Tehnică, Bacău; „B. P. Hasdeu”, Cahul și *Profesor de Onoare* al Universității „Dunărea de Jos”, Galați.

A format un colectiv științific creativ, în cadrul căruia prin Școala Doctorală se pregătesc tineri savanți pentru industrie și școala superioară. Zece dintre ei au susținut teze de doctor în știință, iar doi – teze de doctor habilitat.

În calitate de membru al diverselor comisii naționale și internaționale, guvernamentale și non-guvernamentale, a contribuit la

organizarea și dezvoltarea învățământului superior și cercetărilor științifice. În perioada 2004-2006 în calitate de președinte al Rețelei universități-

5 grade de mobilitate asistate de calculator. A elaborat o gamă largă de structuri cinematice de transmisii planetare precesionale destinate

În calitate de coordonator de Program de Stat conduce proiecte în tematica controlului, orientării și stabilizării zborului satelitului pe orbită. Astăzi

a admiterii anticipate în 28 de centre teritoriale. Datorită inovației propuse, concursul a crescut brusc în medie de la 0,82 în anul 1992 până la 2,4

dre didactice de la UTM realizează stagii educaționale și de cercetare în universitățile din România, iar sute de studenți beneficiază de stagii de practică la marile întreprinderi industriale din orașele României: București, Brașov, Galați, Iași, Timișoara, Bărlad, Bacău, Cluj-Napoca etc. UTM a beneficiat în acest context de donații impunătoare de carte tehnică românească – peste 40 de mii de volume.

În 2000 Președintele României **Emil Constantinescu** i-a decernat lui Ion Bostan Ordinul „Steaua României” în grad de Ofițer – pentru contribuțiile sale deosebite la dezvoltarea învățământului tehnic superior în limba română, precum și pentru implementarea limbii române în proiectare și asistența tehnologică în economia națională, unde persista limba rusă.

Extinderea numărului programelor de studii, reformarea conținutului și calitatea studiilor a generat stoparea imigrației masive a specialiștilor din exterior. Rectorul a pus problema modificării nomenclatorului de specializări, acordat la necesitățile economiei naționale. În 1992-2014 nomenclatorul de specializări s-a modificat esențial. Pe lângă cele 28 de specializări existente în 1992 au fost deschise 35 de specializări noi cu cca 30 de opțiuni. În acest scop au fost create 3 facultăți noi: Inginerie și Management în limba română. În consecință, limba română a fost implementată treptat în procesele de proiectare și asistență tehnologică la întreprinderile complexului industrial, unde toate activitățile de producere se desfășurau exclusiv în limba rusă.

Reales recent pentru a răpa oară în calitate de rector, acad. Ion Bostan continuă să miște înainte această faimoasă corabie pe nume Universitatea Tehnică a Moldovei, înscriindu-se ferm printre cei, despre care ilustrul cărturar și om politic Nicolae Iorga exclama: „Ce puțini oameni respectabili poți respecta!”

Valeriu Dulgheru

lor din țările riverane Mării Negre (BSUN), iar în 2009-2014 – de președinte al Consiliului Rectorilor din RM a contribuit la dezvoltarea cooperării interuniversitare în plan național și internațional, la dezvoltarea învățământului universitar și cercetării științifice.

Perseverent, cu o putere de voință și de muncă de invidiat, o pregătire fundamentală și practică temeinică, o gândire inventivă specifică, este considerat, pe bună dreptate, pionier în domeniul transmisiilor planetare precesionale. A introdus în literatura de specialitate, pentru prima oară în lume, termenul de transmisie planetară precesională (primul brevet de invenție obținându-l în 1983). Transmisiile planetare precesionale au fost incluse de comisia metodică a ex-URSS ca un compartiment distinct în programa de studii la disciplina „Organe de Mașini”. Acest domeniu de cercetare foarte complex a necesitat eforturi considerabile pentru soluționarea spectrului larg „de la idee până la produs”. A elaborat teoria fundamentală a angrenajului precesional, care este absolut diferit de cele tradiționale datorită specificului mișcării sfero-spațiale a elementelor angrenajului. A elaborat o tehnologie nouă de fabricare a roților dințate din angrenajul precesional, pornind de la execuția artizanală a primei roți dințate cu profil nestandard al dinților și ajungând la elaborarea tehnologiei bazate pe utilizarea sistemelor de prelucrare cu

pentru diverse domenii de aplicare. Fiind protejate cu peste 170 de brevete de invenție, descrise în 7 monografii și 2 manuale, în peste 600 de articole științifice, transmisiile planetare precesionale și-au găsit aplicare în domenii specifice, cum ar fi aparatele cosmice de zbor, complexe submersibile de extracție a bogățiilor naturale de pe fundul Oceanului Planetar, diverse domenii de aplicații terestre.

Cercetând în acest domeniu atât de vast, neexplorat până la capăt – transmisiile planetare precesionale, se avântă și într-un domeniu nou pentru el, instituind o nouă direcție științifică – „Elaborarea sistemelor de conversie a energiilor regenerabile”, comisiile planetare precesionale luând în considerare dependența absolută de sursele de energie de import. În calitatea sa de coordonator al 4 programe de stat în domeniu, a cerut finalizarea proiectelor cu prototipuri experimentale și producerea acestora în serie, astfel că într-o perioadă scurtă s-a reușit obținerea unor rezultate palpabile în domeniile conversiei energiei cinetice a apei și a energiei vântului.

În 2004 pune bazele unei direcții științifice absolut noi – „Tehnologii spațiale”. Astfel, la UTM se dă startul lucrărilor de cercetare-dezvoltare a microsatelitului „Republica Moldova”. Contribuie la crearea Centrului de Tehnologii Spațiale, a infrastructurii terestre de comandă și monitorizare a zborului Satelitului.

acest proiect cu un înalt grad de interdisciplinaritate (la realizarea lui sunt antrenate cercetători din profilurile mecanică, teleradiocomunicații, energetică și informatică aplicată) a ajuns la un stadiu avansat de realizare. Amplasarea pe orbită a unui microsateelit moldovenesc este o necesitate stringentă în această perioadă extrem de dinamică în domeniu (tehnologiile spațiale fiind puse tot mai mult în serviciul omului), o porțiță deschisă în familia europeană, care a transformat acest domeniu din unul elitat în unul pus în serviciul maselor.

S-a manifestat plener scalitățile și pe planul manageriatului. Fiind ales la cărma Institutului Politehnic din Chișinău (1992) într-o perioadă de tranziție de la fostul sistem sovietic la un sistem al economiei de piață, Ion Bostan a înțeles că gradul de calificare al viitorilor specialiști va depinde esențial de calitatea contingentului de studenți înmatriculați la anul întâi. Pentru Admiterea-1993 a cerut ca o excepție pentru UTM o modalitate provizorie de selectare a viitorilor studenți prin desfășurarea în luna mai

în 1993-1997, deși în această perioadă criza economică continua să se acutizeze.

Rectorul a apreciat corect necesitatea trecerii învățământului ingineresc la predarea în limba română. În consecință, limba română a fost implementată treptat în procesele de proiectare și asistență tehnologică la întreprinderile complexului industrial, unde toate activitățile de producere se desfășurau exclusiv în limba rusă.

Noul obiectiv politico-educational necesita eforturi considerabile în dezvoltarea relațiilor de cooperare multidimensională cu universitățile din România. Au fost create colective comune de autori pentru editarea manualelor tehnice, pentru traducerea din limba rusă a manualelor de proiectare; realizate schimburi de carte tehnică, lansate proiecte de cercetare științifică în colective comune de autori etc. O deosebită atenție se acordă mobilității cadrelor didactice și studenților. la amplasarea participarea cadrelor didactice din România în procesul de studii la UTM; zeci de ca-

Tiraj: 2200
Comanda: 41014

EDITOR – Universitatea Tehnică a Moldovei

ECHIPA REDACȚIEI:

Marina Romanciuc (redactor-șef) – 079755352,
Leonid Busuioc (corespondent) – 32-55-01, 079598165
Dorian Saranciuc (fotograf) – 079412277,
Oleg Tataru (design) – 079405973.

Tiparul: Întreprinderea de Stat „Combinatul Poligrafic din Chișinău”
Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998.

E-mail: romanciuc.marina@gmail.com